

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Põllumajandusminister
määrus
terviktekst
14.12.2020
Hetkel kehtiv
RT I, 11.12.2020, 2

Nõuded lamba ja kitse pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta¹

Vastu võetud 27.08.2009 nr 91
[RTL 2009, 69, 1018](#)
jõustumine 01.09.2009, osalisel 01.09.2019

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
07.12.2020	RT I, 11.12.2020, 1	14.12.2020

Määrus kehtestatakse [loomakaitseaduse](#) § 3 lõike 4 punkti 1 ning Vabariigi Valitsuse 8. mai 2001. a määruse nr 161 „[Volituste andmine loomakaitseadusest tulenevate õigusaktide kehtestamiseks](#)” punkti 4 alusel.
[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

§ 1. Lamba ja kitse pidamisega vahetult tegelev isik

Lamba ja kitse pidamisega vahetult tegeleval füüsilisel isikul peavad olema vajalikud teadmised looma anatoomiast, füsioloogiast, loomaliigile omastest käitumisharjumustest ja loomakaitseõuetest ning asjakohased praktilised oskused.

§ 2. Lamba ja kitse tervis ning tervise kontrollimine

(1) Loomapidaja tagab siseruumis peetava lamba ja kitse tervise kontrollimise vähemalt üks kord päevas. Eraldi kontrollitakse looma, kelle puhul leitakse see vajalik olevat üldülevaatuse käigus. Väliaedikus või karjamaal olevat looma kontrollitakse selliste vaheaegadega, mis on piisavad looma pikaajalise kannatuse vältimiseks.

(2) Lamba ja kitse tervise kontrollimisel tuleb tähelepanu pöörata looma anatoomilistele ja füsioloogilistele näitajatele, pidades silmas loomaliigile omaseid käitumisharjumusi.

(3) Lamba ja kitse sõrgu kontrollitakse korrapäraselt ja hooldatakse vajaduse korral.

(4) Haigestunud või vigastatud lammas või kits peab saama vajalikku ravi. Kui loomapidaja või looma pidamisega vahetult tegeleva isiku antud esmaabi ei ole tulemuslik, võtab loomapidaja või looma pidamisega vahetult tegelev isik viivitamata ühendust veterinaararstiga, kes otsustab edasise tegevuse. Vajaduse korral eraldatakse haige või vigastatud loom teistest loomadest, paigutades ta eraldi ruumi, kus on kuiv allapanu.
[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

§ 3. Lamba ja kitse pidamise ruum või ehitis ning vahendid ja seadmed

(1) Lamba ja kitse pidamise ruum või ehitis ning vahendid ja seadmed peavad olema sellisest materjalist, mida on kerge puhastada ja desinfitseerida ning mis ei ole kahjulik looma tervisele. Lamba ja kitse pidamise ruumi või ehitist, millega loom kokku puutub, ning vahendeid ja seadmeid puhastatakse vastavalt vajadusele, kuid vähemalt iga kord enne karjatatavate loomade või uute loomade ruumi või ehitisse sissetoomist. Vajaduse korral lamba ja kitse pidamise ruum või ehitis desinfitseeritakse.
[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

(2) Lamba ja kitse pidamise ruumi seadmed, aediku uks ja põrand peavad olema ehitatud nii, et oleks välistatud looma vigastumine.

(3) Lamba ja kitse rühmas pidamise korral peab selleks ettenähtud ruumis või ehitises olema loomal võimalik näha ja tunda teisi liigikaaslasi, välja arvatud veterinaararsti ettekirjutusel looma tervisliku seisundi tõttu.

[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

(4) Kui majapidamises on rohkem kui üks lammas või kits, ei tohi looma pidada üksikult nii, et ta ei näe teisi liigikaaslasi, välja arvatud veterinaararsti ettekirjutusel looma tervisliku seisundi tõttu.

[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

(5) Lamba ja kitse pidamise kohas peab olema võimalik kasutada laadimisvahendit ja sõrgade hooldamise vahendit.

§ 4. Lamba ja kitse pidamise ruumi või ehitise ning vahendite ja seadmete ohutus

(1) Lamba ja kitse tervisele ja heaolule vajalikku automaatset ja mehhaanilist seadet kontrollitakse vähemalt üks kord päevas. Rikke avastamise korral kõrvaldatakse see viivitamata või kui see on võimatu, võetakse asjakohased meetmed looma tervise ja heaolu kaitseks.

(2) Võrgupingel töötav elektriseade peab olema tehniliselt töökorras ning paigaldatud lamba ja kitse pidamise ruumi või ehitisse tootja kasutusjuhise kohaselt.

[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

(3) Lamba ja kitse pidamise ruum või ehitis peab olema ehitatud nii, et hädaolukorras oleks võimalik loom kiiresti ehitisest välja viia. Loomapidaja koostab kava võimalikus ohuolukorras tegutsemiseks ja tutvustab seda loomaga vahetult tegelevale füüsilisele isikule.

(4) Lamba ja kitse pidamise ruum või ehitis peab olema varustatud esmaste tulekustutusvahenditega, mille korrasolekut kontrollitakse korrapäraselt.

(5) Väliaediku piiretes ei tohi kasutada okastraati ega selliste avadega võrku, millesse lamba või kitse pea võib kinni jääda.

[RTL 2009, 69, 1018- jõust. 01.09.2010]

(6) Lamba ja kitse ajutise lõastamise korral peab lõastamisvahend ruumis või ehitises võimaldama loomal takistusteta süüa, juua, maha heita, lamada, üles tõusta ja sirutada. Välimingimustes peab lõastamisvahend olema varustatud vähemalt kahe pöörliga.

[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

§ 5. Lamba ja kitse pidamise ruumi või ehitise põrand

(1) Lamba ja kitse pidamise ruumi või ehitise põrand peab olema ehitatud nii, et oleks tagatud vedelate väljaheidete äravool või nende imendumine allapanusse. Loomadel peab olema kasutada piisavas koguses kuiva allapanuga lamamisala, kuhu nad kõik korraga ära mahuksid.

(2) Laudpõranda ja respõranda ehitus peab välistama lamba ja kitse jalgade ja udarate vigastumise ning sõrgade kinnijäämise. Põrandamaterjali laius respõranda puhul peab olema vähemalt 80 mm ja vahe kuni 25 mm.

(3) Poegimisaedikus ja talle pidamise kohas ei tohi kasutada respõrandat. Tall selle määruse tähenduses on alla kuue kuu vanune lammas või kits.

(4) Poegimisaediku ja talle pidamise koha põrand peab olema kaetud küllaldases koguses kuiva allapanuga.

§ 6. Lamba ja kitse pidamise ruumi või ehitise mikrokliima

(1) Lamba ja kitse pidamise ruumi või ehitise õhuvahetus peab tagama, et ruumi suhteline õhuniiskus, temperatuur ja gaasisaldus püsivad tasemel, mis ei kahjusta looma tervist.

(2) Lammast ega kitse ei tohi pidada ruumis, kus müratase ületab pidevalt 65 dB.

(3) Lammast ega kitse ei tohi pidada alaliselt pimedas. Lamba ja kitse pidamise ruum või ehitis peab olema piisavalt valgustatud kas loomuliku valguse või kunstliku valgustusega. Kunstlik valgustus peab olema sisse lülitatud vähemalt kella 9.00st kuni kella 17.00ni. Lisaks peab olema võimalus kasutada ööpäev läbi lisavalgusallikat, et vajaduse korral kontrollida looma tervist.

(4) Sundventilatsiooni kasutamise korral peab ruumis olema asjakohane varusüsteem, et tagada süsteemirikke korral piisav õhuvahetus looma tervise ja heaolu säilitamiseks, ning riketest märkuandev häiresüsteem.

§ 7. Lamba ja kitse pidamine

(1) Lamba ja kitse pidamise ruum peab olema küllalt suur, et kõik loomad saaksid korraga takistamatult maha heita, lamada ja üles tõusta ning piisavalt liikuda.

(2) Poegimisruumi pindala peab olema vähemalt 2 m².

(3) Lamba ja kitse väliaediku suurus peab olema vähemalt 3 m²täiskasvanud looma kohta.
[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

(4) Lammast ja kitse ei tohi ruumis ega ehitises pidada alaliselt lõas ning tiineid lambaid ega kitsi ei tohi pidada ühes ruumis suuremas kui 50 loomast koosnevas rühmas.
[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

(5) Loomapidaja võtab meetmeid, et kaitsta looma kiskja rünnaku eest.

(6) Kui majapidamises on üks lammas või kits, peetakse teda sotsiaalse kontakti eesmärgil võimaluse korral koos mõne teise sobivasse liiki kuuluva loomaga. Nimetatud võimaluse puudumise korral peab loomapidaja lamba või kitse tervist ja heaolu kontrollima vähemalt kaks korda päevas.
[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

§ 8. Lamba pügamine

(1) Lammast, välja arvatud sellist lammast, kes kuulub ise villa vahetavasse tõugu, pügatakse vähemalt kord aastas.
[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

(2) Lammast võib pügada isik, kellel on sellekohased teadmised ja oskused.

(3) Lammast tuleb pügada ettevaatlikult ja looma vigastusi vältides. Pügamisel tekkinud haav desinfitseeritakse viivitamata.

(4) Vastpügatud lammast ei tohi ebasobivate ilmastikuoludega pidada välitingimustes.

(5) Vajaduse korral fikseeritakse lammas pügamise ajaks istuvasse või külili asendisse. Lammast ei tohi fikseerida selili asendisse. Lamba fikseerimise korral ei tohi kasutada elektrilist uimastamisvahendit.

(6) Pügamiseks kasutatav seade ja vahend peavad olema nõuetekohaselt hooldatud, puhtad ja heas kasutuskorras.

§ 9. Kitse lüpsmine

Lüpsil olevat kitse lüpstakse vähemalt üks kord päevas ja vajaduse korral sagedamini.

§ 10. Lamba ja kitse poegimine ning talle pidamine

(1) Vastsündinud tall ja emasloom peavad olema koos vähemalt 24 tunni vältel, kui see ei ole veterinaarselt vastunäidustatud.

(2) Vahetult enne ja pärast poegimist ning poegimise ajal tuleb looma tavapärasest rohkem jälgida ning tagada talle rahulik ja vaikne keskkond.

(3) Vajaduse korral kasutatakse lisasoojendust. Vastsündinud talle aedik peab olema kuiv ja tuuletõmbuseta.

(4) Väljas võib poegida ainult sellist tõugu lammas, kes on kohanenud karjamaal valitsevate keskkonna- ja ilmastikuoludega.

§ 11. Lamba ja kitse karjatamine

(1) Karjatamisperioodil tuleb lambale ja kitsele tagada pääs karjamaale või väliaedikusse.

(2) Karjamaale viiv tee peab olema lambale turvaline ja sellise pinnakattega, mis ei määri looma. Karjatee äär peab olema vaba takjatest ja ohakatest, et vältida villa saastumist.

(3) Väliaedik ja karjamaa peavad olema looma tervisele ohutud. Teravad esemed tuleb eemaldada. Piirdeaed tuleb hoida korras.

(4) Elektritara kasutamise korral peab see olema tootja poolt nõutavas töökorras, et vältida oht looma tervisele. Elektripiitsa võib ajamisel kasutada vaid täiskasvanud mittetiine looma puhul.

(5) Välitingimustes peetavale lambale ja kitsele peab olema tagatud võimalus end kaitsta halbade ilmastikutingimuste eest. Üleujutuse ohu korral viiakse loom turvalisse piirkonda.
[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

(6) Lammaste ja kitsede ajamiseks kasutatav koer peab olema välja õpetatud nii, et ta loomi ei vigastaks ega põhjustaks neile üleliigset stressi.
[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

(7) Väliaedikus või karjamaal looma lõastamise korral peab lõastamisvahendi pikkus olema vähemalt 3 meetrit.

§ 12. Lamba ja kitse söötmine ja jootmine

(1) Lambal ja kitsel peab olema saadaval kohane ja rahuldav sööt. Söödavalik peab olema tervislik ja vastama looma vanusele ning sööta peab olema piisavas koguses. Emaslooma söödaratsiooni muudetakse vastavalt tema füsioloogilisele seisundile.

(2) Lamba ja kitse pidamise ruumis peab söötmiskoht olema paigaldatud nii, et see oleks kõigile loomadele kättesaadav ega kujutaks ohtu looma tervisele.

(3) Loomal peab olema juurdepääs söödale selliste vaheaegadega, mis vastavad tema füsioloogilistele vajadustele. Pidev ligipääs puhtale veele peab loomale olema tagatud alates esimesest elunädalast.

(4) Söötmine ja jootmine vahendid peavad olema paigutatud selliselt, et loomale antava sööda ja vee saastumise ning vee jäätumise oht oleks võimalikult väike.

[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

(5) Kui lambaid ja kitsi ei söödeta vabalt, peavad kõik loomad pääsema sööma ühel ajal. Söötmiskohal tuleb arvestada vähemalt 35 cm söimepikkusega iga looma kohta ja vähemalt 45 cm söimepikkusega tiine looma kohta.

(6) Lamba ja kitse pidamise ruumis peab olema piisavalt puhta veega joogikohti. Jooginõu või automaatjootja peab olema paigaldatud nii, et see oleks kõigile loomadele pidevalt vabalt kättesaadav. Nippeljootja kasutamise korral peab olema vähemalt üks jootja 30 looma kohta.

§ 13. Talle söötmine ja jootmine

(1) Tall peab saama ternespiima hiljemalt nelja tunni möödudes sündimisest arvates.

(2) Talle kunstliku söötmine korral tuleb loomale anda kahe esimese nädala jooksul vähemalt neli korda päevas piima või piimaasendajat.

(3) Kahe nädala vanusele tallele võib lisasöödana anda heina või muud kuivsööta. Nippeljootja kasutamise korral õpetatakse talle seda kasutama.

[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

(4) Tall võõrutatakse mitte varem kui kahe kuu vanuselt või siis, kui tema kehakaal on vähemalt 15 kilogrammi. Kui talle hakatakse pärast võõrutamist söötma jõusöödaga, harjutatakse teda enne võõrutamist sellega.

[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]

§ 14. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. septembril 2009. aastal, välja arvatud § 4 lõige 5, mis jõustub 1. septembril 2019. aastal.

¹Põllumajandusloomade kaitse Euroopa konventsioon (EÜT L 323 17.11.1978, lk 14–22); nõukogu direktiiv 98/58/EÜ, mis käsitleb põllumajandusloomade kaitset (EÜT L 221, 08.08.1998, lk 23–27), muudetud määrustega (EÜ) nr 806/2003 (ELT L 122, 16.05.2003, lk 1–35, (EL) 2017/625 (ELT L 95, 07.04.2017, lk 1–142);

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.09.2015, lk 1–15).

[RT I, 11.12.2020, 1- jõust. 14.12.2020]